

Verkiezingsprogramma PvdA Tytsjerksteradiel 2014

Highlights verkiezingsprogramma PvdA

- Wij zijn er voor mensen die onze hulp (eventueel tijdelijk) nodig hebben, onder andere met een goed armoedebeleid;
We binne der foar minsken dy't ús help (sa mooglik tydlik) nedich hawwe, ûnder oare mei in goed earmoedebeleid;
- Bij de nieuwe sociale werkvoorziening kijken we éérsjt naar wat (re-)organisatie betekent voor de mensen die er werken;
By de nije sosjale wurkfoarsjenning sjogge we earst nei wat (re-)organisaasje betsjut foar de minsken dy't der wurkje;
- De samenwerking met Achtkarspelen moet aantoonbare meerwaarde voor onze inwoners opleveren;
De gearwurking mei Achtkarspelen moat oantoonbere mearwearde foar ús ynwenners opsmite;
- De PvdA wil *samenredzaamheid* oftewel *mienskipssin* stimuleren en waar nodig helpen;
De PvdA wol samenredzaamheid ofwol mienskipssin fuortsterkje en wêr nedich help biede;
- Voorzieningen moeten toekomstbestendig zijn;
Foarsjennings moatte op 'e takomst klear wêze;
- De laatste school in een dorp is een algemeen toegankelijke *dorpsschool*;
De lêste skoalle yn in doarp is in algemien tagonklike doarpsskoalle;
- De PvdA wil een prijs in het leven roepen voor het beste burgerinitiatief;
De PvdA wol in priis ynstelle foar it bêste boargerinisjatyf;
- T'diel moet een woonakkoord sluiten met de corporatie(s) om voldoende betaalbare huurwoningen te houden;
Tytsjerksteradiel moat in wenakkoart slute mei de korporeaasje(s) om foldwaande betelbere hierwenten te hâlden;
- De openbare ruimte moet veilig en goed onderhouden zijn;
De iepenbiere romte moat feilich en goed ûnderhâlden wêze;
- Tytsjerksteradiel wil de meest MKB-vriendelijke gemeente van Fryslân worden;
Tytsjerksteradiel wol de meast MKB-freonlike gemeente fan Fryslân wurde;
- Duurzaamheid/volhoudbaarheid blijft een speerpunt;
Duorsumens/folhâldberens bliuwt in spearpunt;
- De PvdA staat voor een overheid die goed op de centen past;
De PvdA stiet foar in oerheid dy't goed op 'e sinten past;
- De zwembaden in Burgum en Gytsjerk blijven open;
De swimbaden yn Burgum en Gytsjerk bliuwe iepen;
- Alle zorg wordt zo dicht mogelijk bij mensen georganiseerd, hierbij houden mensen zelf zoveel als mogelijk de regie over hun probleem en hun oplossingen.
Alle soarch wurdt sa ticht as mooglik by minsken organisearre, hjirby hâlde minsken safolle mooglik de rezjy oer harren probleem en oer harren oplossings. Alle polityk is lokaal

‘All politics is local’.

Mei dy wurden fette de âld-foarsitter fan it Amearikaanske Hûs fan Offurdigen Tip O’Neill de belangrykste opdracht oan politisi gear: ha troch wat der lokaal libbet, by de minsken yn jo doarpen, yn de buerten. Om’t rjocht dwaan oan minsken, rjocht dwaan oan har winsken fan al-den-dei, ferlangens en noeden, de essinsje fan ús polityk is.

Dêrom docht de PvdA ek lokaal wat nedich is om Nederlân út de krisis te helpen en te wurkjen oan it lân fan moarn. In lân dêr’t jong en âld de wissigens fan in baan ha – met in fatsoenlik ynkommen. Dêr’t âlderein en siken sa lang mooglik thús bliuwe kinne en de soarch krije dy’t se nedich hawwe. Dêr’t banken en oandielhâlders tsjinstber binne oan de mienskip en net inkeld oan harsels.

En it goede is: lokale polityk – ek yn Tytsjerksteradiel – wurdt yn de kommende fjouwer jier allinnich mar belangriker. It docht der mear as ea ta hokfoar kar der yn ús gemeente makke wurdt. En troch wa. Om’t yn de kommende jierren de ferantwurdlikens foar essinsjele publike foarsjennings – de duorjende soarch foar âlderen en beheinden, de jeugdsoarch, de sosjale wurkfoarsjening – yn hannen fan de gemeenten komt. Fan Den Haach nei Tytsjerksteradiel dus.

Dat is in goede ûntjouwing. Want yn de gemeente – tichtby minsken – wurdt de striid tsjin de grutte ynstellings, tsjin de merkwerking yn de mienskip wûn. Dêr wint de minsklike mjitte. Yn gemeenten wurde de goeie kontakten lein tusken wurkjouwers en wurksykjenden. En wurde plakken frijmakke foar harren dy’t net 100% produktif binne, mar dêrom net minder rjocht ha op in baan, gewoan by in baas, tusken kollega’s. Yn de buert wurdt ôfreckene mei de stopwatch-kultuer troch útbesteging en oanbesteging en wurdt de soarch op maat levere.

Wat we krekt dwaan sille? Dat kinne jo fine yn ús ferkiezingsprogram. Alles mei as doel ús gemeente sterker en sosjaler te meitsjen. Lês it program troch, blêderje der trochhinne of sykje nei it ûnderwerp dat jo it measte ynteressearret. Mar ûnthâldt ien ding: mear dan ea docht it der aanst ta wa’t yn ús gemeente de besluten nimt. En de kar is oan jo.

Kieze jo foar in partij dy’t leaver diken en lantearnepeallen oanleit dan it jild oan soarch, ûnderwiis en sosjale foarsjennings út te jaan? Kieze jo foar partijen dy’t al har enerzjy stekke yn it ferset tsjin alle feroarings en ferantwurdlikens yn plak fan it ferbetterjen fan de soarch en it ferbetterjen fan de buert? Of kieze jo foar in partij dy’t soarch, wurk en solidariteit yn har genen hat, dy’t har ferantwurdlikens nimt en derfoar soarget dat Tytsjerksteradiel sterker en sosjaler wurdt?

Wy soene it fansels wol witte, mar de kar is oan jo op 19 maart 2014!

Houkje Rijpstra, listlûker PvdA Tytsjerksteradiel

Diederik Samsom, polityk lieder Partij van de Arbeid

Samen duurzaam verder, terugblik PvdA Tytsjerksteradiel 2010 – 2014

In de periode 2010-2014 heeft de PvdA-fractie met vier leden en een wethouder in het college veel invloed gehad op het beleid van de gemeente. Onze fractie en wethouder zorgden voor een sociale koers.

De afgelopen periode was er één van bezuinigen. De PvdA heeft zich steeds sterk gemaakt voor het behoud van ons ruimhartige minimabeleid en is hierin geslaagd. Ons uitgangspunt 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' is nog steeds gangbaar collegebeleid.

Ook is het ons gelukt deel te nemen aan de provinciale regeling voor Urgente noden (Stichting Urgente Noden SUN), een vangnet voor mensen die buiten alle voorliggende voorzieningen vallen. Daarnaast is door tussenkomst van de wethouder de stichting Leergeld actief geworden in Tytsjerksteradiel. Een vrijwilligersorganisatie die met geld van bedrijfsleven en overheden sport, cultuur, schoolreisjes en zwemlessen betaalt voor kinderen uit minimagezinnen, zodat ook deze groep gewoon mee kan doen. Inmiddels worden ieder jaar zo'n 50 kinderen ondersteund.

Het leek een beleidsarme periode te worden met weinig ruimte voor nieuw beleid. Nieuw beleid wat kwam, bleek uit Den Haag te komen en aan verandering onderhevig. Steeds opnieuw inspelen op de ontwikkelingen bij de drie grote decentralisaties (Jeugdzorg, AWBZ-WMO en Participatie) is een doorlopend proces. Hierbij gebeurt veel 'politiek handwerk' achter de schermen. De fractie heeft voortdurend onze lokaal-politieke (rode!) kleur aangegeven en dat heeft effect. Bijvoorbeeld: De PvdA-motie tot het bieden van leerwerktrajecten binnen de gemeente aan jongeren zonder startkwalificatie is onlangs met algemene stemmen aangenomen. Het beleid om mantelzorg-vriendelijke woningen te bouwen is geregeld door de PvdA en de eerste woning is geplaatst. De 'burgemeestersnorm', het maximumsalaris bij van gemeentelijke subsidies afhankelijke organisaties mag niet hoger zijn dan wat de burgemeester verdient, is een motie van de PvdA die voldoende steun kreeg.

Onze wethouder heeft steeds ingezet op het behoud van een goede sociale werkvoorziening, in samenwerking met andere gemeenten. Vermindering van rijkssubsidie maakt dat Caparis met tekorten draait, ondanks toegenomen opdrachten en een sterk verbeterde bedrijfsvoering in een economisch lastige tijd. Tytsjerksteradiel heeft de afgelopen periode (nog) meer opdrachten aan Caparis gegeven en onze wethouder heeft ervoor geijverd dat meer gemeenten dat doen. Deze kwetsbare mensen hebben zo een zinvolle baan en kunnen meedoen.

De samenwerking met Achtkarspelen heeft de afgelopen vier jaar handen en voeten gekregen. De PvdA-fractie heeft op een positief kritische wijze gepleit voor behoud van kwaliteit, klantgerichtheid en verminderde kwetsbaarheid hierbij. Wij hebben een groeimodel in de samenwerking voorgesteld. Daar is door de raad ook voor gekozen. Deze samenwerking stelt onze gemeente op langere termijn in staat om de nieuwe taken goed te kunnen uitvoeren en de kosten in de hand te houden.

Door inspanning van onze wethouder en fractie op het gebied van duurzaamheid staat Tytsjerksteradiel nog beter op de kaart, landelijk gezien zelfs bij de top 10. Zo is er bijvoorbeeld beleid ontwikkeld voor lichtbeperking bij open stallen, heeft de gemeente twee elektrische auto's in gebruik genomen voor dienstreizen van ambtenaren en is er actief ingezet op stimulering van zonne-energie. Onlangs heeft Tytsjerksteradiel een eervolle vermelding bij de uitreiking van de E-award

gekregen, o.a. omdat de elektrische auto's niet stilstaan in de vakanties van de ambtenaren, maar dan worden verhuurd aan toeristen in Earnewâld!

Goed onderwijs in goede schoolgebouwen: De Havo-top in Burgum is in deze periode geopend en beide middelbare scholen hebben hierdoor een groter aanbod eerstejaars leerlingen. Het kindcentrum in Hurdegaryp is geopend en loopt prima. Hurdegaryp en Noardburgum kregen een nieuw multifunctioneel centrum, waar onder andere het dorps huis een plaatsje kreeg. De andere dorps huizen hebben door een samenwerkingsagenda met de provincie op het gebied van duurzaamheid isolerende maatregelen en ledverlichting gekregen, zodat de exploitatie en dus het open houden ervan, gemakkelijker wordt.

Dat voorzieningen in onze dorpen vrijwel allemaal in stand konden blijven is in deze tijd een hele prestatie! We doen een groter beroep op inzet en inbreng van burgers. Dit vanuit de gedachte dat waar de gemeente blijft investeren in goede publieke voorzieningen, van burgers iets terug verwacht kan worden. Samen is er meer mogelijk.

In de landelijke visie 'Wat van Waarde is' wordt gesproken over Samenredzaamheid. Dat is iets anders dan zelfredzaamheid, wat vaak beleefd wordt als 'zoek het zelf maar uit'.

De PvdA heeft de afgelopen periode de basis gelegd om in de komende vier jaar een gemeente te blijven met goede sociale voorzieningen. Een gemeente waar mensen solidair zijn met elkaar. Een gemeente waar mensen met elkaar en mét de gemeente samenwerken om in een prettige woon- en werk omgeving te kunnen samenleven.

Verkiezingsprogramma PvdA

Tytsjerksteradiel 2014 – 2018

Algemeen Bestuur

De Partij van de Arbeid Tytsjerksteradiel wil werken aan een solidaire samenleving waarin iedereen een fatsoenlijk bestaan heeft en waarin iedereen de mogelijkheid heeft om vooruit te komen en iets van zijn / haar leven te maken. Hierbij sluiten wij niemand uit en dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten. Wij willen geen samenleving waarin mensen langs elkaar heen leven, wij willen een samenleving waarin we met elkaar leven.

Onze samenleving is een samenleving waarin iedereen, naar eigen mogelijkheden, actief deelneemt. Onze burgers zijn *samenredzaam*. Wie dit (even) niet is, krijgt een steuntje in de rug. In eerste instantie vanuit zijn / haar eigen omgeving, maar als dat niet kan, zorgt de lokale overheid voor een goed vangnet. Ook mensen die (even) ondersteuning nodig hebben tellen echter volwaardig mee. De ondersteuning is altijd gericht op het zoveel mogelijk herwinnen van de eigen kracht en wordt dicht bij de mensen georganiseerd. De focus ligt op het schenken van aandacht aan de mensen; bureaucratie moet zoveel mogelijk worden vermeden.

De Partij van de Arbeid streeft naar leefbare dorpen waar voor iedereen voldoende ontplooiingsmogelijkheden zijn en waar welvaart en welzijn voor iedereen zoveel mogelijk bereikbaar is. In de komende periode krijgen we te maken met een afname van de bevolking. Het aantal ouderen zal toenemen en het aantal jongeren zal afnemen; vergrijzing en ontgroening. Bij de keuzes in het gemeentelijk beleid zal met deze demografische ontwikkelingen rekening worden gehouden. Ook de aanhoudende economische crisis en de overdracht van rijkstaken naar de gemeente, met naar het zich thans laat aanzien, onvoldoende financiële compensatie, zal van grote invloed zijn op het gemeentelijk beleid.

Bereikbaarheid en betaalbaarheid van voorzieningen zal ook de komende periode steeds ons uitgangspunt zijn. Echter creativiteit, samenwerking en efficiëntie zal, nog meer dan voorheen, noodzakelijk zijn om de voorzieningen in de toekomst in stand te kunnen houden. Maar wel met een eerlijk verhaal erbij: gezien bovenstaande is het onvermijdelijk dat er pijnlijke besluiten moeten worden genomen.

In de komende raadsperiode krijgen drie grote decentralisaties hun beslag. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de jeugdzorg, één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt en voor delen van de AWBZ. Als PvdA zijn wij hiervan voorstander omdat de gemeente als lokale overheid een direct contact heeft met haar inwoners en dus het beste weet waar inwoners behoefte aan hebben. Wij zijn er echter op tegen dat deze taken en verantwoordelijkheden worden overgedragen met korting op korting ten koste van groepen aan de onderkant van de samenleving.

De huidige samenwerking tussen de gemeenten Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen wordt voortgezet waarbij een volledig samengaan, ook gezien de overige ontwikkelingen in Fryslân, op termijn niet kan worden uitgesloten. Voorlopig is intensieve samenwerking echter voldoende om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden. Uitgangspunten hierbij zijn verbeterde dienstverlening aan de burgers en verminderde kwetsbaarheid bij (nieuw) uit te voeren taken. Voorop staat altijd de vraag: wat hebt u hieraan? Elke verdere stap in de samenwerking zal worden getoetst aan het criterium “aantoonbare meerwaarde voor onze burgers”.

Dit betekent:

- We streven naar een solidaire samenleving waarin de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Niemand wordt uitgesloten. Wij willen een samenleving waarin we met elkaar leven.
- Voor mensen die ondersteuning nodig hebben zorgt de lokale overheid voor een goed vangnet. De ondersteuning wordt dicht bij de mensen georganiseerd en de focus ligt op aandacht voor mensen. Bureaucratie dient zoveel mogelijk te worden vermeden.
- Besluiten die in de komende periode worden genomen over woningbouw, onderwijs, voorzieningen etc. worden steeds gezien in het licht van de te verwachten krimp.
- Samenwerking met Achtkarspelen en regionale samenwerking worden altijd getoetst aan het uitgangspunt aantoonbare meerwaarde voor de burgers. Als het voor de inwoners van Tytsjerksteradiel beter is, wordt samengaan van beide gemeenten op termijn op niet uitgesloten.
- Burgers worden waar mogelijk in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij veranderingen in hun leefomgeving.

De gemeente

Om te kunnen werken aan de samenleving die ons voor ogen staat is een gemeente nodig die slagvaardig is en die de taken waarvoor zij staat goed kan uitvoeren. Dit kan betekenen dat er op sommige terreinen meer regionale samenwerking nodig is. We zijn echter geen voorstander van samenwerkingsverbanden die niet democratisch zijn gelegitimeerd. De gemeentelijke dienstverlening moet optimaal worden georganiseerd.

De gemeente moet een betrouwbare en duidelijke partner zijn. De gemeente staat open voor meningen van anderen en besluiten worden goed uitgelegd en toegelicht. Burgers worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij zaken die hen aangaan. Burgers moeten invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming.

De lokale overheid heeft een verbindende rol. De gemeente brengt bewoners, bedrijven en instellingen bij elkaar om samen te werken aan de toekomst van hun dorp.

Dit betekent:

- PvdA-raadsleden zijn aanspreekbaar voor alle burgers, bedrijven, instellingen binnen de gemeente.
- De PvdA streeft naar deelname aan het college.
- De PvdA-raadsleden zullen de bestuurders kritisch volgen ook als het eigen wethouders betreft.
- De PvdA-fractievergaderingen zijn openbaar.
- PvdA-raadsleden komen in de dorpen, bij bedrijven en instellingen.
- De PvdA wil meer regionale samenwerking, maar is geen voorstander van samenwerkingsverbanden die niet democratisch zijn gelegitimeerd.

Participatie

Bij het begrip Participatie maakt de Partij van de Arbeid gebruik van het Participatiewiel. Dit is een instrument dat zes doelgebieden voor burgers in beeld brengt t.w.: zelfstandig functioneren, sociale contacten, maatschappelijk deelnemen, maatschappelijk bijdragen, opdoen van vaardigheden en betaald werk.

Bij Participatiebevordering gaat het om economische participatie, maatschappelijke participatie,

beleidsparticipatie en cliëntenparticipatie. Wij richten ons op twee hoofdpunten: de kwetsbare burger enerzijds en de weerbare burger anderzijds.

Bij de laatste gaat het naast beleidsparticipatie ook om het zelf nemen van initiatieven, veelal in (semi)georganiseerd verband (werkgroep, stichting, coöperaties, dorpsbelangen ed). Initiatieven van deze groeperingen verdienen in principe de steun van de gemeente en het gemeentelijk apparaat. Dat vraagt om een andere, meer voorwaarden scheppende en dienstverlenende opstelling en relatie van de gemeentelijke overheid en zijn ambtenaren. Bestuur, zowel college als raad, en ambtelijke organisatie moeten ruimte en vertrouwen geven en – waar nodig – loslaten.

Dit betekent:

- Iedereen doet , naar eigen vermogen, mee aan de samenleving;
- Burgers worden gestimuleerd en ondersteund om zelf regie te nemen en eigen plannen tot uitvoer te brengen;
- Initiatieven van (groepen van) burgers worden door de gemeente ondersteund door een servicegerichte en meedenkende dienstverlening;
- Er komt binnen Tytsjerksteradiel een prijs voor burger initiatieven.

Zorg voor meedoen

Met de overdracht van taken en financiën vanuit Het Rijk en de Provincie op het terrein van (jeugd)zorg en participatie krijgt de gemeente een belangrijke rol om te zorgen voor mensen die hulp nodig hebben om te (blijven) meedoen. Het “recht op zorg” buigt in de WMO om naar een compensatiebeginsel. Net zoals dat in de bijstand al jaren gewoon is (wat is uw bezit en kunt u zelf bijdragen) zal dit ook in de uitvoering van de WMO een gewone vraag gaan worden (op welk sociaal kapitaal kunt u een appél doen). Termen als “samenredzaamheid”, “zelfredzaamheid”, “eigen kracht” worden daarbij helaas te vaak verward met “u moet het zelf gaan doen”.

Het ombuigen van het automatisme waarbij gebruik wordt gemaakt van “de verzorgingsstaat” in plaats van eerst naar de eigen mogelijkheden te kijken, zal niet vanzelf gaan. De gemeente heeft hierin een regierol. Dat vraagt om een doordacht meerjarenbeleid waarin een gedegen visie op de samenleving nodig is. In die visie hoort de gemeente naar onze mening faciliterend te zijn en de burger zoveel mogelijk in staat te stellen om eerst een eigen oplossing of plan te maken voordat er een beroep op de voorzieningen van de gemeente wordt gedaan. Voor mensen die dit niet alleen kunnen moet hulp om dat wél te kunnen bereiken, mogelijk zijn. Zeker voor mensen met een gering netwerk of vaardigheden is deze ondersteuning soms noodzakelijk om toch zoveel mogelijk zelfredzaam te blijven.

De gemeente moet sturen op het versterken van de sociale structuren. Versterking op elk niveau; gemeentelijk, dorp, wijk, familie, gezin. Daarbij is de gemeentelijke overheid ook een voorbeeld (rol model) voor de burger. De PvdA zal het gemeentelijk beleid toetsen op het bevorderen van de samenhang en *samenredzaamheid* op al deze niveaus. Daarbij dient ruimte te zijn voor maatwerk, aansluitend bij de vitaliteit van ieder dorp en individu.

Dit betekent:

- De gemeente heeft een duidelijke en gedeelde visie op een samenleving waarin iedereen meedoet en de samenhang en *samenredzaamheid* op elk niveau wordt gestimuleerd en, indien nodig, gefaciliteerd;
- Maatwerk op ieder niveau moet mogelijk zijn (niet ieder dorp of individu is gelijk);

- Burgers, wijken of dorpen moeten in staat worden gesteld om middels een betrokkenenberaad een eigen plan te maken voor hun situatie waarbij de gemeente kaderstellend en ondersteunend kan zijn;
- Vrijwilligers, mantelzorgers, *samenredzame* dorpen en wijken worden door de gemeente actief ondersteund en gewaardeerd.

Hieronder worden verschillende onderwerpen die onder dit thema horen toegelicht, waarbij u onze standpunten en voornemens voor de komende periode kunt terugvinden.

Zorg voor meedoen: Onderwijs

Goed onderwijs vormt de basis voor verdere maatschappelijke ontwikkeling van onze kinderen. Voor de PvdA Tytsjerksteradiel is het heel belangrijk dat we elk kind een goede kans op ontwikkeling bieden. De gemeente moet samenwerken van scholen met andere kind-organisaties stimuleren en ondersteunen. We willen voorkomen dat kinderen die niet meekomen, afhaken en aan de onderkant van de maatschappelijke ladder terecht komen. De laatste school in een dorp is een school waarin ieder kind en ouder zich thuis kan voelen, ongeacht afkomst of religie en waarin respect is voor een ieders waarden.

Dit betekent:

- De laatste school in een dorp is een algemeen toegankelijke school;
- Kwalitatief goed onderwijs voor onze kinderen;
- Voor elk kind een passend onderwijsaanbod zo dicht mogelijk bij huis;
- 100% van onze jeugd behaalt een startkwalificatie;
- Jeugd leert, werkt of heeft een participatieplek;
- Vroeg- en voorschoolse educatie continueren;
- Gemeentelijke subsidies aan basis- en voortgezet onderwijs continueren.

Zorg voor meedoen: Sport en recreatie

Sport is voor de PvdA belangrijk als ontspanning en ter bevordering van de gezondheid. Zowel sporten in teamverband als individuele sporten kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Het afschaffen van het zwemonderwijs in de afgelopen periode is voor de PvdA een lastige beslissing geweest. Wij willen beide gemeentelijke zwembaden openhouden, zodat binnen onze gemeente kinderen zwemonderwijs (en daarna oefening!) kunnen blijven volgen.

Dit betekent:

- Gezondheid bevorderen door een actief aanbod van sportvoorzieningen;
- Indien financieel mogelijk steun voor particuliere verenigingen en initiatieven;
- Mogelijkheden voor kunstgrasvelden verder onderzoeken;
- Beide zwembaden openhouden, open staan voor publiek-private samenwerking waarbij de betaalbaarheid en toegankelijkheid voor de inwoners van onze gemeente voorop staat;
- Clustering van voorzieningen om op de lange termijn voorzieningen in stand te houden;
- In dorpen de actieve betrokkenheid van jongeren bij sportactiviteiten stimuleren.

Zorg voor meedoen: Werk en inkomen

Participeren kan op allerlei manieren. De PvdA vindt meedoen in de maatschappij belangrijk. Dit kan door het verrichten van betaalde arbeid, vrijwilligerswerk of mantelzorg. Uitkeringsgerechtigden worden zoveel mogelijk gestimuleerd hun talenten te ontplooien door zich als vrijwilliger voor de samenleving in te zetten. Dit is niet vrijblijvend, omdat wij erin geloven dat kortdurende klussen doen voor non-profitorganisaties (dus geen verdringing van betaalde arbeid) mensen betrokken houdt en uiteindelijk ook van waarde kan zijn voor het vinden van een betaalde baan.

Voor diegenen die het zelf niet redden willen we ons minimabeleid zoveel mogelijk in stand houden. Onderlinge solidariteit kan alleen verwacht worden als er eerlijk wordt toegekend en als fraude hard wordt bestreden.

Dit betekent:

- ‘Betrokkenenberaad’ hanteren als middel om mensen te activeren;
- Uitkeringsgerechtigden stimuleren om naar vermogen hun talenten in te zetten voor de samenleving;
- Steun voor wie wil maar niet kan, sancties voor wie wel kan maar niet wil.

Zorg voor meedoen: Jeugd

Doordat de gemeente verantwoordelijk wordt voor het Jeugdbeleid, is het nodig een sterk Centrum voor Jeugd en Gezin te hebben, waar de zorg gecoördineerd wordt. Dit centrum kan bestaan uit samenwerkende organisaties. Het omtinkers-idee bij ouderen kan ook in de jeugdzorg een positieve rol spelen. In bestaande structuren, zoals huisarts, school, consultatiebureau, buurt, sportclub zijn al mensen aanwezig die kunnen signaleren en ondersteunen. Ook hier moet de gemeente zich richten op het versterken van de sociale structuur.

Één plan, één hulpverlener per gezin of kind is leidend. Ook hier zien wij graag de toepassing van het betrokkenen beraad, zodat waar dat kan de verantwoording voor het kind genomen wordt door zijn of haar directe omgeving. Een persoonsgebonden budget kan die zelfstandigheid ondersteunen en de kans bieden zorg eenvoudiger en goedkoper te organiseren. Controle hierop blijft wel nodig.

Dit betekent:

- Eén plan, één hulpverlener per gezin of kind;
- PGB's moeten mogelijk blijven;
- Betrokkenenberaad gaan toepassen waar dit kan;
- Sociale structuren blijven ondersteunen en uitbouwen waar nodig;
- Gemeente neemt regie.

Zorg voor meedoen: Ouderen

Ook hier een grote verandering in de financieringsstructuur: een deel van de zorg die nu vanuit de AWBZ gefinancierd wordt, komt bij de gemeente terecht. Dit echter met een korting die kan oplopen tot 30% van het huidige budget.

Eerlijk delen is het devies van de PvdA. Dit betekent ook dat van mensen die zelf kunnen bijdragen aan zorg of hulpmiddelen, dit ook wordt gevraagd, zodat er ook mogelijkheden blijven voor minder draagkrachtigen. Op deze manier dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten.

Dit betekent:

- Waar dat kan eigen bijdragen naar draagkracht;
- Uitgaan van de mogelijkheden die de hulpvrager zelf heeft en die zijn sociale netwerk biedt;
- Betrokkenenberaad toepassen waar dit kan;
- Sociale structuren ondersteunen;
- Gemeente neemt regie.

Cultuur en Frysk

Allerhande vormen van cultuur bezorgen in onze dorpen veel van onze inwoners plezier, inspiratie en gezelligheid. Toneel, muziek, beeldende kunst, in meer of minder professionele vorm, het verdient waardering en waar nodig ondersteuning van de gemeente. Zeker in tijden van bezuinigingen vindt de PvdA de vaak kleine subsidies om voorstellingen of evenementen mogelijk te maken, van groot belang. De inzet van mensen blijft cruciaal, de overheid moet faciliteren.

De ynset foar it Frysk kin yn in koprinnersgemeente as Tytsjerksteradiel wol wer nij fjoer ha. By it personielsbelied moat de eask fan Frysk prate yn funksjes dêr't in protte kontakt is mei ús boargers strak hantearre wurde. Minsken kinne altyd in troch de gemeente oanbeane kursus folgje en wurde dêrta ek oantrune. Brieven dy't yn it Frysk oan de gemeente stjoerd wurde, moatte yn it Frysk beantwurde wurde. Dêrfoar moat de kennis en kunde yn it Frysk skriuwen fuortsterke wurde binnen de amtlike organisaasje. Om doarpskranten te stimulearjen om Fryske kopij te pleatsen, wurdt alle jierren in stimulearringsbydrage jûn oan it moaiste artikel yn ús memmetaal.

Dit betsjut:

- Amtners yn tsjinstferliende funksjes moatte it Frysk minimaal passyf en leafst ek aktyf behearskje. Se krije dêrta sanedich kursussen oanbean;
- Frysktalige brieven oan de gemeente wurde yn it Frysk beantwurde;
- Der komt in jierlikse jildpriis foar it bêste Frysktalige artikel yn doarpskranten

Wonen

De Partij van de Arbeid wil investeren in betaalbare woningen, krachtige wijken en dorpen en een goede bereikbaarheid. Wij willen terug naar een evenwichtig en eerlijk woonbeleid, waarbij er voldoende sociale woningen beschikbaar zijn, waarin eigen woningbezit voor brede groepen bereikbaar blijft, en waarbij ondersteuning door de overheid op een rechtvaardige manier plaatsvindt.

De wachttijd voor een sociale huurwoning loopt steeds verder op. De PvdA wil dat er voldoende betaalbare woningen worden aangeboden, zowel voor huurders als voor (startende) kopers.

De Partij van de Arbeid wil prestatie afspraken maken met de woningcorporaties over het aantal te verkopen woningen, de investeringen op het gebied van onderhoud, woningverbetering, verduurzaming, isolatie en beheer. De gemeente zal een belangrijker rol krijgen in de controle op de corporaties en afspraken zullen daarmee hun vrijblijvendheid verliezen.

Dit betekent :

- De PvdA vindt het belangrijk dat iedereen binnen een redelijke termijn een geschikte, betaalbare woning kan vinden;
- Tenminste 30 procent van de woningen in nieuwbouwprojecten is beschikbaar voor sociale huur of koop;
- We willen dat onze gemeente gematigde leges voor nieuwbouw/verbouw van particulieren

hanteert.

Wonen – bevolkingssamenstelling in de toekomst

Het wegtrekken van bewoners van het platteland naar de stad en een dalend bevolkingsaantal door ontgroening en vergrijzing is vooral een autonome ontwikkeling die maar deels beïnvloedbaar is. Dit heeft tot gevolg dat met name de voorzieningen voor jeugd en jongeren onder druk komen te staan. Dit komt aan de ene kant door minder kinderen en aan de andere kant door een grotere druk op voorzieningen voor ouderen. Het bouwen van meer woningen in krimpgebieden leidt niet tot het keren van deze ontwikkeling. Woningaanpassing aan de nieuwe bevolkingssamenstelling is belangrijk. Voor ouderen willen wij voorzieningen treffen zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Dit betekent :

- De PvdA wil geld vrij maken voor een dorpsvernieuwingsfonds om te kunnen werken aan behoud van leefbaarheid. Bewoners krijgen hier directe invloed op.
- Bouwprojecten en herstructureringsprojecten worden afgestemd op de toekomstige bevolkingssamenstelling.
- Wij vinden het bundelen van voorzieningen en het bedenken van nieuwe concepten om ook in de gebieden waar de bevolkingssamenstelling verandert, onderwijs, zorg, sport en cultuur te behouden belangrijk. Voorzieningen voor ouderen zijn hierbij een speerpunt.
- Erfpacht is een instrument dat kan worden ingezet om enerzijds de starters op de koopwoningmarkt een kans te geven en anderzijds het gemeentelijk grondbezit te gelde te maken. Het afkopen van erfpacht moet te allen tijde mogelijk zijn.

Dorpen

Het dorp is een belangrijk ontmoetingspunt voor verschillende bevolkingsgroepen. Het blijft essentieel dat we investeren in dorpen en wijken om de leefbaarheid te vergroten. Schoon, heel en veilig blijft ons uitgangspunt. Initiatieven vanuit de dorpsbelangen zelf zullen worden gestimuleerd en ondersteund met raad en daad.

Dit betekent :

- De PvdA wil dat de gemeente bijdraagt aan het actueel houden van de dorpsvisies en ervoor zorgt dat verschillende projecten elkaar versterken. De gemeente, bewoners, ondernemers, corporaties, dorpsbelangen en andere organisaties trekken bij het uitvoeren van die plannen samen op.
- We verwachten dat bewoners ook hun steentje bijdragen aan het leefbaar houden en onderhouden van hun dorp en wijk.
- Voor ieder dorp is er een dorpscoördinator als laagdrempelig aanspreekpunt.
- Wij willen investeren in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Speeltuinen, groen, wijkparkjes en bankjes nodigen uit om elkaar te ontmoeten.
- Onze openbare ruimte beheren we vanuit de principes soberheid, gelijkheid en eenvoud.
- Dorpshuizen krijgen in de mienskip een steeds belangrijker functie als ontmoetingspunt. Het beleid gericht op ontzorgen van de vrijwilligers die zich hiervoor inzetten, houdt prioriteit.

Leefbaarheid

Ruimtelijke Ordening

Onze omgeving, de kwaliteit van de inrichting van deze omgeving en de verschillende landschappelijke kwaliteiten dragen bij aan een goed woon- en leefmilieu. Tytsjerksteradiel herbergt veel kwaliteitskenmerken van Fryslân in zich en heeft daarom niet voor niets als leuze: *Alles wat Fryslân moai makket*. De PvdA staat voor behoud en zo mogelijk vervolmaking van deze kwaliteit. Uiteraard zijn er situaties waar er keuzen gemaakt of compromissen gesloten moeten worden, als andere belangen eveneens zwaar wegen. We noemen daarbij vooral economische activiteiten die werkgelegenheid opleveren. De kernwaarden voor onze gemeente zijn: ruimte (natuur en landschap), betrokkenheid, mienskipszin, duurzaamheid, initiatief en samen(werking).

Tytsjerksteradiel heeft met Oost, West en Midden drie gebieden met eigen landschappelijke kenmerken. Daar willen we per gebied ruimte aan geven. Vooral maat en schaal zullen onderling verschillen. Voor werkgelegenheid willen we op bestaande bedrijventerreinen, na indien nodig een opknapbeurt, ruimte bieden voor bedrijven. Voor beginnende ondernemers moet het mogelijk zijn om in een bedrijfsverzamelruimte te starten, te groeien en uit te vliegen. Werken aan huis blijft zeker mogelijk en vrij komende boerderijen e.d. kunnen als dorpsbedrijfsruimte gaan fungeren. Meer dan voorheen zal “bundeling” het leidend principe zijn. Dat betekent dat er voor wonen nog steeds uitbreidingsmogelijkheden zijn in Burgum, Hurdegaryp en in Gytsjerk/Oentsjerk. In de overige dorpen zal inbreiding en herstructurering in een behoefte kunnen voorzien, ook met het oog op het in standhouden van de landschappelijke kwaliteiten.

Dit betekent:

- De combinatie wonen en werken kan ook in de dorpen;
- Bedrijven in vrijkomende ruimten, zowel ruimtelijk als fysiek;
- Initiatieven van dorpen, particulieren en coöperaties leggen gewicht in de schaal bij beleidsuitvoering;
- Hurdegaryp wordt een belangrijk treinstation met transferium voor forensenverkeer;
- De in samenspraak met alle belanghebbenden opgestelde “Kansen voor kernen” als instrument dient vaker toegepast te worden;
- Onze laaggelegen polders kunnen in geval van nood dienen als waterberging.

Milieu

Duorsumens is een belangrijk thema voor de Partij van de Arbeid. De opkomst van kleinschalige Energiecoöperaties en andere burgerinitiatieven wordt toegejuicht en actief ondersteund. Naast energiebesparing verdient ook energieopwekking ondersteuning. Vooral zonne-energie kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Nieuwe vormen van energievindplaatsen (daken van sportvoorzieningen ed) en nieuwe vormen van zonnepanelen (in bestrating bv) kunnen dakvervuiling voorkomen. Naast de herstructurering van de woningvoorraad wordt ook aandacht besteed aan de duurzaamheid van de woningen, met name door isolatie van dak, vloer en muur.

Dit betekent:

- Energie-besparing is het eerste speerpunt; het mag wat minder;
- Energie-opwekking is het tweede speerpunt; het mag dichtbij;
- Energie-hergebruik is het derde speerpunt; het mag nog een keer;

- Laagdrempelige voorlichting, zoals succesvol toegepast bij het Energie(k) Loket, blijven inzetten;
- In de energieketen kan Omrin nog meer voor ons betekenen, te denken valt aan textiel, kunststof- en grondstoffenhergebruik.
- Energie besparing wordt gestimuleerd door afspraken hieromtrent op te nemen bij aanbestedingen en in bestemmingsplannen;
- Lokale initiatieven in de vorm van kleinschalige coöperatieve of gemeentelijke energiebedrijven voor decentrale duurzame energieopwekking worden gestimuleerd;
- Waar mogelijk wordt de afvalscheiding verbeterd;
- Gemeente vervult voorbeeldrol door gebruik niet-fossiele brandstoffen voor wagenpark, zonnepanelen op daken gemeentelijke gebouwen en opvang regenwater voor hergebruik waar mogelijk;
- Tytsjerksteradiel houdt voorttrekkersrol en staat open voor nieuwe kansen om energiebesparing, een schoner leefmilieu en minder CO2 uitstoot te bevorderen.

Landschap

Ons prachtige landschap, gekenmerkt door lintbebouwing, houtwallen (hege dyken) en elzensingels met geleidelijke overgangen naar open gebieden (mieden) is uniek in ons land en daar buiten. Het ligt voor het grootste gedeelte in het Nationaal Landschap de Noardlike Fryske Walden. Dit prachtige landschap willen we mooi houden. Daarbinnen moeten de functies wonen, werken, en recreatie op een zorgvuldige manier op elkaar afgestemd worden. We maken ons sterk voor een goed functionerend en hoogwaardig singel- en wallen netwerk waarbinnen ook een duurzame toekomst mogelijk is voor de landbouw. Zij zijn ook in de toekomst de beheerders van deze groene ruimte. Wel nemen we een kritische houding in bij een grootschalige uitbreiding van ligboxstallen.

Dit betekent:

- Met inschakeling van de agrarische natuurvereniging de Noardlike Fryske Walden worden langjarige afspraken gemaakt over beheer en onderhoud van onze cultuurlandschappen;
- Een streng, maar rechtvaardig handavingsbeleid van het bestemmingsplan buitengebied;
- Leegstand van boerderijen als gevolg van de schaalvergroting kan worden verminderd door initiatieven in aanverwante bedrijfssectoren (b.v. kaasmakerijen e.d.);
- In het beleid t.a.v. ligboxstallen voor de melkveehouderij wordt ook de stalverlichting opgenomen. Dit beleid dient breed te worden ingevoerd;
- Tegengaan van lichthinder met name in het buitengebied houdt de aandacht; na vermindering openbare verlichting en uitstraling uit open stallen wordt bekeken wat er aan bijvoorbeeld reclameverlichting en verlichting op sportterreinen kan worden gedaan.
- We zullen initiatieven uit de bevolking die tot doel hebben de kwaliteit van het landschap te verbeteren van harte ondersteunen zoals b.v. bij ontwikkelingen als “de gedeelde groene ruimte” (shared green spaces);
- We willen bevorderen dat de plaatselijke bevolking meer bij het landschap wordt betrokken (b.v. Doarpen yn 't Grien, aanleg van ommetjes).

Verkeer

Wegenaanleg speelt de komende raadsperiode een belangrijke rol, zowel noord-zuid als oost-west. Ons gemeentelijke wegennet zal goed afgestemd moeten zijn op deze veranderingen in de hoofdwegestructuur. Openbaar vervoer in de vorm van trein (4x per uur Leeuwarden-Groningen) en bus (sneldienst en stopdienst) verdient verdere versterking. Daarnaast kunnen (electrisch) fietsen en lopen bijdragen aan gebruik van het OV. Daarvoor zijn vooral goede stallings- en bergingsmogelijkheden nodig. Omdat het OV en de toeleidende infrastructuur steeds verder

toegankelijk gemaakt is, kunnen meer reizigers gebruik maken van het OV.

Dielde Romte is een inrichtingsprincipe dat steun verdient door de mate van participatie van bevolking en deskundigen. Het delen van de wegverharding leidt tot mooie dorpen en pleinen als de voorwaarde geschapen is dat er niet hard gereden wordt door automobilisten en anderen.

De kwaliteit van de wegverharding, zeker daar waar gefietst en gelopen wordt, dient aan een hoge kwaliteitstandaard te voldoen. Fietsveiligheid is een belangrijk speerpunt in deze raadsperiode.

Zowel infrastructuur, educatie als handhaving dragen daar aan bij.

Varen, zowel recreatief als beroepsmatig, verdient aandacht. Zowel uit economisch als uit toeristisch perspectief. Maat en schaal moeten bij elkaar passen. Vrachtschepen groter dan klasse IV gaan niet door de Alde Feanen. Beroepsvaart en recreatief vaarverkeer dienen zoveel mogelijk gescheiden te worden.

Dit betekent:

- Stoepen en fietspaden moeten een vlakke en gesloten verharding hebben;
- Fietsveiligheid, uitbreiden van het gebruik van de fiets in het forensenverkeer en het versterken van het OV zijn onze prioriteiten;
- Dorps- en deelauto's kunnen een nuttige rol spelen in het vervoer in het landelijk gebied; initiatieven als de Skewielmobiel verdienen verbreding en vermenigvuldiging.

Veiligheid

Naast verkeersveiligheid verdient sociale veiligheid aandacht. Door de overheveling van taken op het terrein van de AWBZ en de Jeugdzorg vanuit het rijk en provincie naar de gemeente, moeten wij ons uitspreken over de veiligheid van de jeugd (en gezin). De gemeente krijgt een taak in de uitvoer van de jeugdzorg inclusief de jeugdbescherming. Hiermee worden wij er in de volle breedte (mede)verantwoordelijk voor dat "onze jeugd" in goede omstandigheden kan opgroeien en zich ontwikkelt tot een verantwoord burger die bijdraagt aan onze samenleving. De gemeente heeft hiervoor een samenhangend en integraal beleid nodig; een heldere visie op de samenleving, de sociale cohesie, het onderwijs, op werk en vrije tijd maar ook op huiselijk geweld en ongewenste gedragingen als vandalisme, drugs –en alcoholgebruik. Indien de sociale omgeving (netwerk van familie, vrienden en bekenden) een rol kan en wil spelen, dan moet zij daartoe optimaal worden gefaciliteerd. Door het betrekken van dit sociale netwerk, wordt de veiligheid van kinderen/jongeren (ook) bevorderd.

De burgemeester (in functie en persoon) speelt een belangrijke rol in het veiligheidsbeleid. De PvdA-fractie ondersteunt en volgt hem positief kritisch.

Dit betekent:

- De gemeente heeft een samenhangend en integraal jeugdbeleid;
- De gemeente faciliteert burgers en hun sociale netwerk optimaal in het zelf nemen van regie, alvorens er (indien nodig) wordt ingegrepen ;
- De Burgemeester als spil in het veiligheidsbeleid wordt positief-kritisch benaderd en legt via een Burgemeester Jaarverslag verantwoording af;
- Overheidsdienaren verdienen tijdens de uitoefening van hun werk voor 100% onze bescherming.

Economie en ontwikkeling

Tytsjerksteradiel wil een gemeente zijn waar bedrijven zich graag vestigen. De gemeente moet zich inspannen om bedrijven aan te sporen zich in de gemeente te vestigen. De toeristisch-recreatieve sector biedt kansen voor nieuwe werkgelegenheid vooral als zij in staat is buiten het seizoen gasten te ontvangen. De gemeente wil een actieve rol spelen om samen met de ondernemers hier invulling aan te geven. Onderzoek is nodig om te zien welke maatregelen nodig zijn om Burgum aantrekkelijker te maken voor de pleziervaart.

De gemeente voert een actief wervingsbeleid om de ongebruikte ruimte op bestaande industrieterreinen en bedrijventerreinen vol te krijgen.

Met de toename van de verkoop via internet neemt de behoefte aan winkelruimte af. Uitbreiding van het winkelloppervlak is daarmee geen vanzelfsprekendheid meer. Concentraties zullen eerder aan de orde zijn dan uitbreiding. De gemeente dient zich bij initiatieven om leegstaande winkelpanden een nieuwe bestemming te geven, soepel op te stellen.

Het centrum van Gytsjerk verdient alle aandacht. De situatie van de afgelopen jaren kan niet meer voortduren. De gemeente is de aangewezen instantie om het voortouw te nemen om partijen te bewegen tot actie over te gaan.

De gemeente zoekt de samenwerking met de Tytsjerksteradielster bedrijven om leerwerkervaringsplaatsen voor jongeren en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt te realiseren. Dit ook in het belang van bedrijven, om voldoende jong personeel voor de toekomst op te leiden.

De gemeente stimuleert bedrijven te zoeken naar co-financiering uit bestaande fondsen.

Dit betekent:

- De gemeente voert een actief wervingsbeleid voor bedrijven / ondernemingen om zich te vestigen in onze gemeente;
- In samenwerking met de ondernemers wordt bekeken hoe de toeristisch-recreatieve sector in onze gemeente kan worden versterkt.. Er komt een onderzoek naar maatregelen om Burgum aantrekkelijker te maken voor de pleziervaart;
- De gemeente stelt zich bij initiatieven om winkelpanden een nieuwe bestemming te geven, soepel en meedenkend op ('wat kan er wél');
- De gemeente neemt het voortouw om partijen tot actie te bewegen m.b.t. een oplossing voor het centrum van Gytsjerk.

De financiën van de (lokale) overheid

De PvdA wil dat inkomen en uitgaven van de gemeente Tytsjerksteradiel in balans zijn. Solide overheidsfinanciën zijn essentieel voor een gezonde economie en voor het betaalbaar houden van de voorzieningen. 'De tering naar de nering zetten' blijft ook de komende periode ons motto.

Bij dalende inkomsten van de gemeente Tytsjerksteradiel, is het niet vanzelfsprekend een beroep te doen op de burgers, om deze bezuinigingen op te vangen. Lastenverzwaring voor de burgers moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

Door de financieel-economische crisis en de bezuinigingen van de landelijke overheid worden de financiële mogelijkheden van de gemeente Tytsjerksteradiel steeds kleiner. De PvdA wil dat ook op lokaal niveau de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dat geldt onder andere voor de WMO. De PvdA vindt, dat daar waar eigen kracht meer en meer centraal wordt gesteld, dit ook geldt voor het meewegen van de eigen financiële kracht (vermogen). Wettelijk zijn hiervoor beperkte mogelijkheden, maar de mogelijkheden die er zijn wil de PvdA doordacht benutten.

Waar er eerst een situatie was van verdeling van schaarste over nieuwe initiatieven, staan bestaande voorzieningen nu vaak onder druk. Door de crisis in de vastgoedsector en woningmarkt heeft ook

Tytsjerksteradiel verliezen op het grondbedrijf geleden. De verwachting is dat de gemeente ook in de komende periode bezuinigingen moeten doorvoeren, dan wel de komende jaren terughoudend moet zijn in het doen van nieuwe investeringen. Hiervoor gaat de PvdA haar verantwoordelijkheid niet uit de weg. De PvdA kiest ervoor om bezuinigingen stapsgewijs te realiseren zodat de menselijke maat niet uit het oog verloren wordt en grote klappen voorkomen kunnen worden.

Ook de gemeentelijke organisatie moet een bijdrage leveren aan noodzakelijke bezuinigingen. Dit kan door kritisch te kijken naar de eigen organisatie, de huisvesting en de inhuur van externen. Het gebruik van nieuwe media, digitalisering van de dienstverlening en het gebruik van open source software kunnen tot behoorlijke kostenbesparingen leiden. Het aantal werkplekken kan worden teruggebracht door toepassing van 'het nieuwe werken'. Daarnaast moet ook de samenwerking met Achtkarspelen financieel voordeel opleveren.

Van de partijen met wie de gemeente Tytsjerksteradiel samenwerkt, of waar zij werk laat uitvoeren, mag verwacht worden dat zij een vergelijkbare bijdrage leveren aan de noodzakelijke bezuinigingen. Scherp ramen bij het maken van een begroting en ook enige risico's niet uit de weg gaan. Daarnaast wordt een bescheiden indexpercentage aangehouden voor verwachte prijsstijgingen.

Dit betekent :

- De PvdA gaat behoedzaam om met de beschikbare overheidsmiddelen. Wij beheren die alsof het om ons eigen geld gaat. Dit doen wij door een sterke budgetdiscipline en sturen op gestelde doelen op basis van vooraf beschikbaar gestelde middelen. We zijn terughoudend met betrekking tot het aangaan van risico's;
- De gemeente Tytsjerksteradiel moet rekening houden met de koopkracht van haar inwoners. De Partij van de Arbeid streeft daarom naar het voorkomen van lastenverzwaringen. De PvdA zet zich actief in voor - het behoud van - kwijtschelding van lokale lasten, voor mensen met een minimuminkomen (tot 110 % van het bijstandsniveau);
- Wij verantwoorden door helder te verwoorden wat is bereikt, hoe het is bereikt en met inzet van welke middelen. Transparantie vooraf en achteraf;
- De gemeentelijke organisatie levert een bijdrage aan de bezuinigingen;
- Dat geldt evenzeer voor onze samenwerkingspartners;
- We laten de stijging van de lokale lasten gelijke tred houden met de inflatie;
- In principe moet uitvoering van gedecentraliseerde taken plaatsvinden binnen het mee gedecentraliseerde budget . Waar dit niet kan, omdat de lokale situatie niet overeenkomt met de gemiddelde normen en dus het budget te laag is, maakt de Partij van de Arbeid keuze vanuit onze principes van een samenleving waar voor iedereen plaats is, waar iedereen mee doet en 'de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen';
- Als dat nodig is, willen we met aanvullend sociaal beleid de gevolgen voor de minst draagkrachtigen zo klein mogelijk maken;
- Lokale belastingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat (afvalstoffenheffing, rioolretributie en sommige leges) worden kostendekkend doorberekend;
- Wij vinden het belangrijk dat de gemeente Tytsjerksteradiel reserves heeft om tegenvallers te kunnen opvangen maar het is geen doel om op zich om reserves op te bouwen;
- De gemeente is zeer terughoudend met het aankopen van grond.